

sürdürülebilir
finans forumu

Global Compact
Network Türkiye

XI. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

"İklim ve Kalkınma Hedeflerine Uyumlu Finans"

11 Aralık 2025, İstanbul Finans Merkezi – Vakıfbank Salonu

Sponsorlar

YAYIN HAKKINDA

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu, SKD Türkiye ve UN Global Compact Türkiye iş birliğiyle, 11 Aralık 2025 tarihinde İstanbul Finans Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Bu White Paper, Forum kapsamında yapılan açılış konuşmaları, panel oturumları ve kapanış değerlendirmelerinde ortaya konan görüş ve teknik paylaşımların tematik bir çerçevede konsolide edilmesi amacıyla SKD Türkiye tarafından hazırlanmıştır. Forum çıktılarının sistematik biçimde bir araya getirilmesini amaçlayan çalışmanın editoryal kurgusu ve içerik sorumluluğu SKD Türkiye'ye aittir.

KÜNYE

Yayına Hazırlayanlar

Konca Çalkıvık, SKD Türkiye Genel Sekreteri

Ayşegül Yazgan Yüçetürk, SKD Türkiye Genel Sekreter Yardımcısı

Berzem Erbin, SKD Türkiye Kurumsal İletişim Yöneticisi

İlayda Apay, SKD Türkiye İş Geliştirme Danışmanı / Rapor Tasarımı

Rapor Yazarı

İdil Zeynep Dağdemir, SKD Türkiye Proje Yöneticisi

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ	3
HOŞ GELDİNİZ KONUŞMALARI	5
1. Küresel İklim Gerçekliği ve Finansal Baskı	7
2. Hız, Yön ve Güven: Sermaye Mobilizasyonunun Üç Eşiği	8
3. Türkiye’de Sürdürülebilir Finans Mimarisinin İnşası	9
4. Finansman Ölçeği ve Türkiye’nin Dönüşüm İhtiyacı	10
5. COP Süreci, Uluslararası Konumlanma ve Ulusal Katkı Beyanı	11
6. Teknoloji ve Veri Altyapısının Rolü	12
AÇILIŞ KONUŞMASI	13
PANEL 1: GEÇİŞİN FİNANSMANI: RİSKTEN FIRSATA DÖNÜŞÜM	18
1. Küresel Finansman Açığı ve Sistemik Dönüşüm	19
2. Zor Azaltılabilir Sektörler ve Geçiş Finansmanının Yapısal Gereklilikleri	19
3. Bankacılık Sektörünün Dönüşümdeki Rolü: Farklı Modeller, Ortak Yönelim	23
4. Geçiş Finansmanı: Riskten Fırsata Dönüşümün Ortak Çerçevesi	25
PANEL 2: SKA YATIRIMLARI - AMAÇTAN ETKİYE	27
1. SKA’ların Finansal Karar Mekanizmalarına Entegrasyonu	28
2. Kalkınma Bankacılığı Perspektifi: Etkiyi Ölçülebilir Kılma	28
3. Reel Sektör Perspektifi: Değer Zinciri Dönüşümü	29
4. Enerji Dönüşümünün Finansmanı: Altyapı ve Dayanıklılık	29
5. Uluslararası Finans Kuruluşu Perspektifi	30
6. Panel 2’nin Genel Çıktısı: Amaçtan Sermaye Akışına	32
KAPANIŞ KONUŞMASI	34
SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS DÖNÜŞÜMÜ: STRATEJİK EYLEM ÇAĞRILARI	39
GENEL DEĞERLENDİRME	41

YÖNETİCİ ÖZETİ

Sürdürülebilir finans artık bir tercih alanı değil; finansal sistemin yönünü, hızını ve risk algısını yeniden tanımlayan yapısal bir eşiktir. XI.'si düzenlenen Sürdürülebilir Finans Forumu bu sene, "İklim ve Kalkınma Hedeflerine Uyumlu Finans" temasıyla bu eşğin Türkiye'de nasıl okunması gerektiğini ortaya koymuştur. Küresel iklim patikasının yarattığı finansal baskı, yatırım ihtiyacının ölçeği ve düzenleyici çerçevenin hızla derinleşmesi; finansal mimarinin yeniden tasarlandığı bir döneme işaret etmektedir.

Forum tartışmaları üç kritik gerçeği netleştirmiştir:

- Finansmanın hacmi artmak zorundadır; ancak asıl mesele sermayenin yönüdür.
- Geçiş planı olmayan faaliyetler giderek daha yüksek maliyetli riskler üretmektedir.
- Etki, sürdürülebilirlik raporlarının değil, yatırım komitelerinin konusu haline gelmektedir.

Türkiye'de Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) uygulaması, Ulusal Yeşil Taksonomi hazırlıkları, Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) altyapısı ve sermaye piyasası araç setinin genişlemesi; sürdürülebilir finansın artık kurumsal bir zemine oturduğunu göstermektedir. Bununla birlikte mevcut "gerçek yeşil finansman" oranı ve zor azaltılabilir sektörlerin yatırım ihtiyacı, dönüşümün ölçek ve hız bakımından derinleşmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Forum kapsamında öne çıkan başlıklar şunlardır:

- Zor azaltılabilir sektörlerde platform temelli dekarbonizasyon finansmanı
- Geçiş finansmanının tanım, çerçeve ve araç bazında netleştirilmesi
- Adaptasyon ve dayanıklılık yatırımlarının finansal sisteme entegrasyonu
- SKA ve etki ölçümünün sermaye tahsisi mekanizmalarına yerleşmesi
- KOBİ ve tedarik zincirlerinin dönüşümünün finansal araçlarla desteklenmesi
- Sermaye piyasalarının sürdürülebilir temalı araçlarda ölçek yaratma kapasitesi

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu, yalnızca bir tartışma zemini değil; aynı zamanda kalıcı bir referans üretme iradesiyle kurgulanmıştır. Forum çıktılarının bu White Paper aracılığıyla sistematik hale getirilmesi, SKD Türkiye'nin Finansal Ürünler ve Hizmetler odak alanı kapsamında yürüttüğü çalışmaların bir devamıdır.

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu Doğrultusunda SKD Türkiye'nin Stratejik Öncelikleri

İş dünyasını temsil eden ve sürdürülebilir kalkınma ekseninde politika diyalogunu güçlendiren bir platform olarak konumlanan SKD Türkiye olarak sürdürülebilir finans dönüşümünü üyelerimizin uzun vadeli rekabetçiliğinin temel unsurlarından biri olarak görüyoruz.

Forumun tartışma ve sonuçları doğrultusunda SKD Türkiye olarak bu süreçte öncelik verdiğimiz alanlar aşağıdadır:

- **Stratejinin finansmanla entegrasyonu**

Sürdürülebilirlik stratejilerinin finansal karar mekanizmalarıyla sistematik biçimde eşleştirilmesi; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), risk ve etki ölçümünün sermaye tahsisi süreçlerinde belirleyici hale getirilmesi.

- **Kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi**

Üyelerin sürdürülebilir finans anlayışı ve uygulama becerilerinin geliştirilmesi amacıyla araçlar, eğitimler ve ortak proje modelleriyle kapasite inşa edilmesi.

- **İyi uygulama örneklerinin görünür kılınması**

Kurumsal sürdürülebilirlik olgunluk anketi gibi çalışmalarla, sektörlerdeki başarı ve gelişim alanlarının veri temelli bir şekilde paylaşılması ve yaygınlaştırılması.

- **Çok paydaşlı politika diyalogu**

Finans sektörü ve reel sektör arasındaki etkileşimin beslenmesi, sürdürülebilir finans politikalarının sektörel ihtiyaçlarla uyumlu hâle gelmesine katkı verilmesi.

- **Sürdürülebilir finans çerçevesinin yaygınlaştırılması**

İyi uygulamaların ve uluslararası standartların yerel bağlama adapte edilmesine yönelik platformlar oluşturulması ve bunların iş dünyası ile politika süreçlerine entegrasyonu.

Bu White Paper, sürdürülebilir finans dönüşümünü yalnızca ürün geliştirme perspektifinden değil; strateji, yönetim ve ekonomik dayanıklılık boyutlarıyla ele almaktadır.

Belgenin sonunda yer alan "Sürdürülebilir Finans Dönüşümü: Stratejik Eylem Çağruları" bölümü, forumda ortaya çıkan ortak zeminin sistem düzeyinde nasıl ilerletilebileceğine ilişkin çerçeveyi sunmaktadır.

HOŞ GELDİNİZ KONUŞMALARARI

Haluk Kayabaşı

UN Global Compact Türkiye
Yönetim Kurulu Üyesi

Ediz Günsel

SKD Türkiye
Yönetim Kurulu Başkanı

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu'nun hoş geldiniz konuşmalarını UN Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi **Haluk Kayabaşı** ve SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı **Ediz Günsel** yaptı.

Sponsorlar

Sürdürülebilir finansın sistemik bir zorunluluğa evrildiği eşik

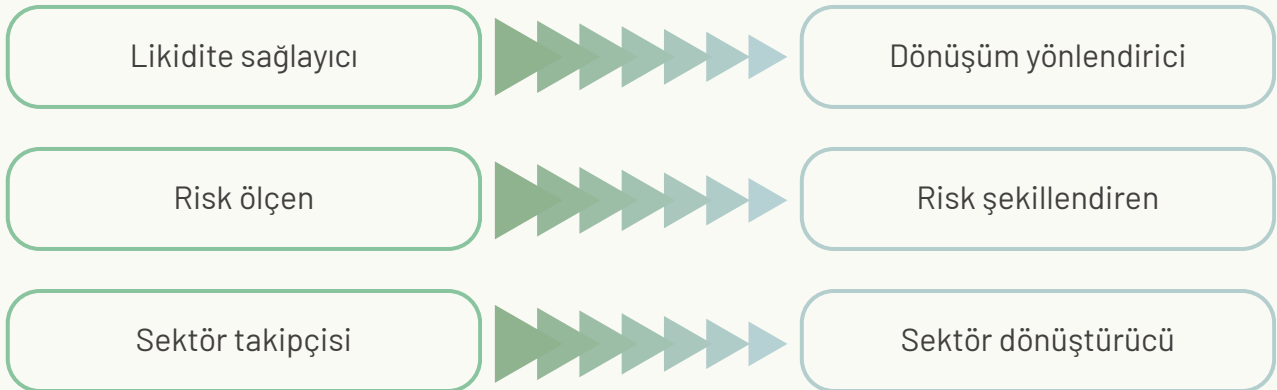
XI. Sürdürülebilir Finans Forumu, sürdürülebilir finansın artık bir niyet beyanı ya da kurumsal sosyal sorumluluk başlığı olmaktan çıkarak, düzenlemeler, fiyat mekanizmaları ve risk yönetimi araçlarıyla şekillenen yeni bir finansal mimariye dönüştüğü bir dönemde gerçekleştirilmiştir.

Forumun açılışında yapılan konuşmalarda sürdürülebilir finans;

- kredi tahsis süreçlerinden,
- tahvil ihraçlarına,
- yatırım kararlarından,
- risk fiyatlamasına kadar

finansal sistemin bütününe etkileyen yapısal bir dönüşüm alanı olarak ele alınmıştır.

Karbon yoğunluğu, iklim riski ve ESG performansı; finansal karar süreçlerinde belirleyici parametreler olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede finans sektörü, yalnızca likidite sağlayan bir aracı değil; ekonomik dönüşümün hızını ve yönünü belirleyen temel aktörlerden biri olarak konumlandırılmıştır.

1. Küresel İklim Gerçekliği ve Finansal Baskı

Açılış konuşmalarında küresel iklim patikasına ilişkin güncel projeksiyonlara yer verilmiştir. Mevcut eğilimler değişmediği takdirde küresel ısınmanın 4°C'nin üzerine çıkabileceği; yürürlükteki politikalarla yaklaşık 3°C seviyesinde; ülkelerin mevcut taahhütlerini tam uygulaması halinde ise 2.6°C civarında bir artış öngörüldüğü ifade edilmiştir. Paris Anlaşması kapsamında belirlenen 1.5°C sınırının ise yalnızca bilimsel değil; hukuki, siyasi ve ekonomik bir eşik niteliği taşıdığı vurgulanmıştır.

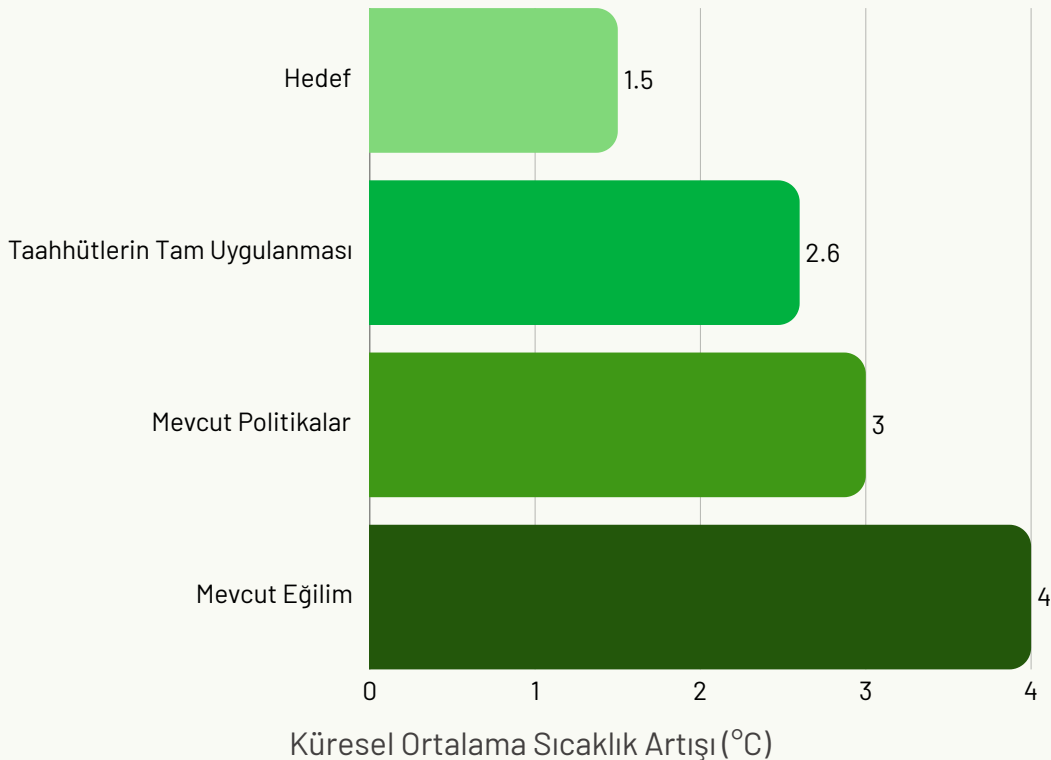
Bu bağlamda sürdürülebilir finansın "yan bir gündem" değil; risk yönetimi, büyüme ve rekabet gücü ile doğrudan bağlantılı bir alan olduğu belirtilmiştir.

İklim risklerinin;

- gıda fiyatları,
- sigorta maliyetleri,
- tedarik zincirleri,
- enerji güvenliği

üzerinden bilançoları ve nakit akışlarını etkilediği; dolayısıyla sürdürülebilir finansın bir "gönüllülük" meselesi değil, iş değeri yaratmanın ön koşulu olduğu ifade edilmiştir.

Isınma Senaryoları ve Politika Etkisi

2. Hız, Yön ve Güven: Sermaye Mobilizasyonunun Üç Eşiği

Konuşmalarda sürdürülebilir finansın ölçeğinin artırılması gerektiği üç temel başlık altında ele alınmıştır:

Hız:

Bakü-Belem yol haritasında belirlenen yıllık 1.3-1.5 trilyon USD iklim finansmanı hedefi doğrultusunda mevcut seviyelerin en az 5 katına ulaşılması gerektiği ifade edilmiştir. Kademeli artış yerine ölçekli mobilizasyon ihtiyacı vurgulanmıştır.

Yön:

Sermayenin yalnızca “yeşil” faaliyetlere değil, “yeşile geçiş sürecindeki” ekonomik faaliyetlere de yönelmesi gerektiği belirtilmiştir. Net sıfır hedefi olmayan yüksek karbonlu işletmelerin hem iklim hem finans açısından artan risk taşıdığı ifade edilmiştir.

Güven:

Şeffaflık, doğrulanabilir planlar ve ölçülebilir etki; sürdürülebilir finansın güvenilirliği açısından kritik unsurlar olarak tanımlanmıştır.

Bu çerçevede paylaşılan küresel CEO araştırmasına göre:

- CEO'ların %99'u sürdürülebilirlik taahhütlerini korumayı veya artırmayı planlamaktadır.
- %88'i sürdürülebilirliği rekabet gücünün temel unsuru olarak görmektedir.

Sermaye Mobilizasyonu Eşiği: Bakü-Belem Yol Haritası

**İklim finansmanı
hedefi:**

1,3-1,5 trilyon USD / yıl

Gereken artış:

≥ 5x

Sonuç:

Artış değil, sıçrama
gerekliyor.

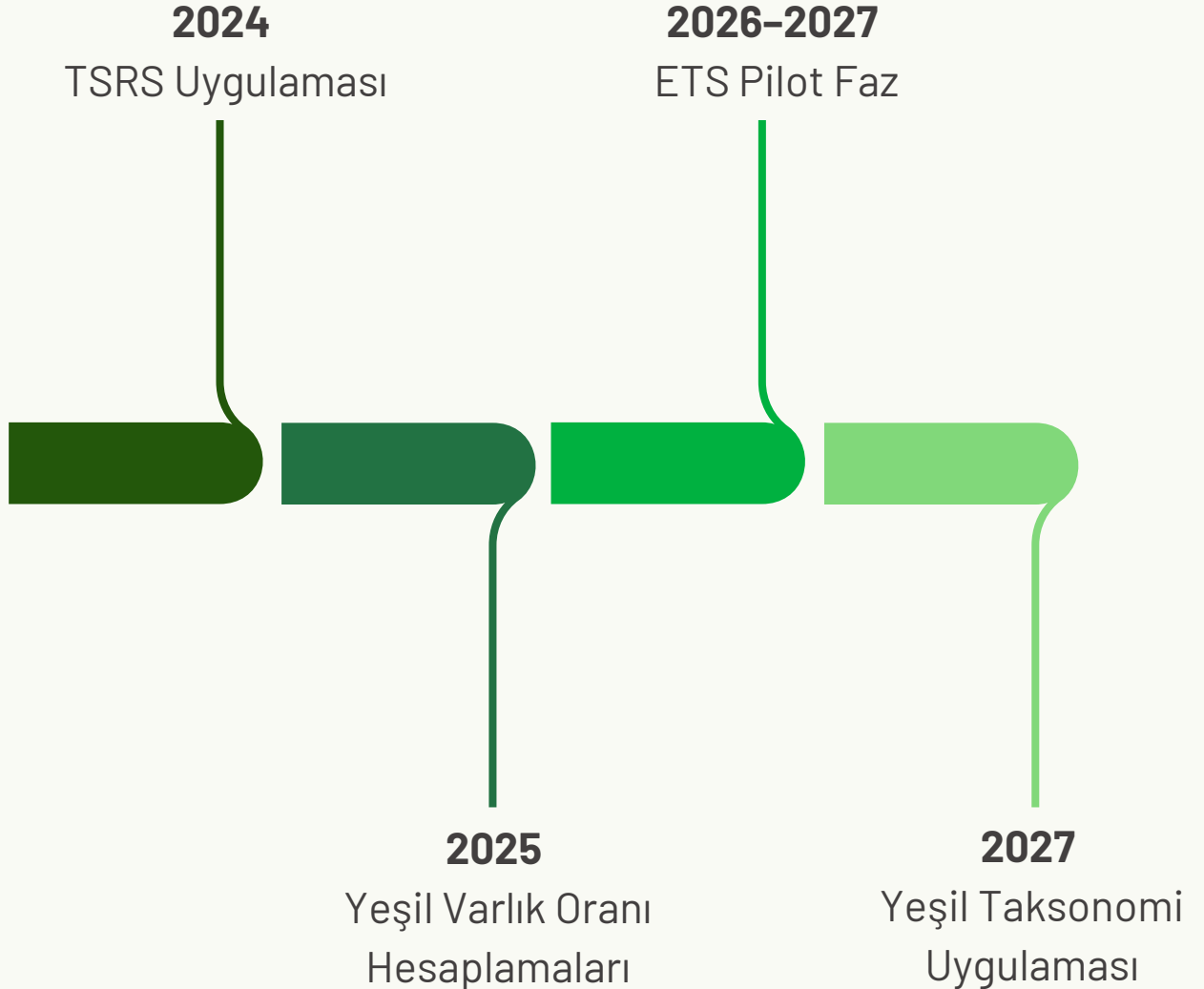
3. Türkiye’de Sürdürülebilir Finans Mimarisinin İnşası

Forum kapsamında Türkiye’nin sürdürülebilir finans altyapısına ilişkin gelişmeler kapsamlı biçimde ele alınmıştır.

Vurgulanan başlıca düzenleyici ve yapısal gelişmeler:

- İklim Kanunu’nun yürürlüğe girmesi
- ETS altyapısının ilerlemesi ve 2026–2027 döneminde pilot faza geçmesinin beklenmesi
- TSRS’nin IFRS S1 ve S2 ile uyumlu şekilde 2024 itibarıyla kapsam altındaki şirketlere zorunlu hale gelmesi
- Yeşil varlık oranı hesaplamalarının 2025’te başlaması
- 2027’de uygulamaya alınması planlanan Yeşil Taksonomi

Bu gelişmelerin; karbon fiyatlaması, risk ölçümü ve kredi izleme süreçlerinde yeni bir piyasa zemini oluşturacağı ifade edilmiştir.

4. Finansman Ölçeği ve Türkiye'nin Dönüşüm İhtiyacı

Küresel ve ulusal finansman ihtiyacına ilişkin paylaşılan veriler sürdürülebilir finansın stratejik ölçeğini ortaya koymaktadır.

- Küresel olarak 2024 yılında 320 milyar USD iklim kaynaklı kayıp; bunun yalnızca 140 milyar USD'lik kısmının sigortalananabilmiş olması (~ %44)
- Küresel net sıfır dönüşümü için yıllık yaklaşık 4.5 trilyon USD finansman ihtiyacı
- Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefi doğrultusunda yaklaşık 650 milyar USD toplam dönüşüm ihtiyacı
- Türkiye'nin 12.Kalkınma Planı kapsamında yıllık yaklaşık 24 milyar USD (GSYH'nin %1.7'si) yatırım gereksinimi

TSKB tarafından yapılan analizlerde, Türkiye'nin yıllık dönüşüm ihtiyacının yaklaşık 14 milyar USD'lik kısmının özel sektör tarafından karşılanmasının öngörüldüğü ifade edilmiştir. Bu durum, özel sektörün yalnızca uygulayıcı değil, dönüşümün finansal taşıyıcısı konumunda olduğunu göstermektedir.

Ayrıca küresel piyasalarda:

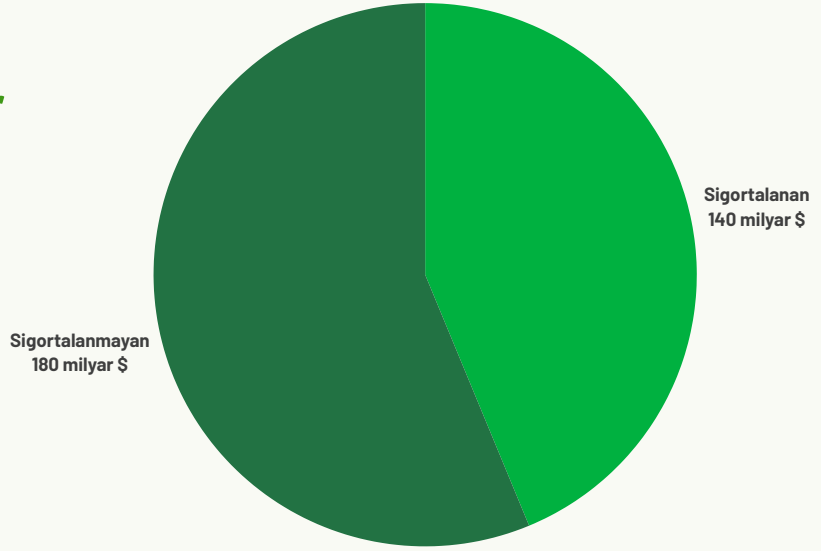
- Karbon piyasalarının kısa sürede %160'ın üzerinde büyüdüğü
- 2025 yılı itibarıyla yeşil tahvil ihraçlarının 1.2 trilyon USD'ye ulaşmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Bu finansman ölçeği, küresel iklim gündemindeki yön değişimi ile birlikte değerlendirilmektedir. COP30 Zirvesi'nde iklim finansmanının odağının emisyon azaltımından adil geçiş ve uyum (adaptasyon) finansmanına doğru kaydığı; adaptasyon finansmanının 2035 yılına kadar üç kat artırılmasına yönelik kararların özellikle gelişmekte olan ülkeler için yeni fonlama modellerinin önünü açtığı vurgulanmıştır.

**Türkiye'nin
Dönüşüm
Finansmanı İhtiyacı:**

Σ 650 milyar \$
Yıllık
24 milyar \$
GSYH Oranı: %1.7

Dünyada İklim Kaynaklı Kayıplar ve Sigortalanma Oranları:

5. COP Süreci, Uluslararası Konumlanma ve Ulusal Katkı Beyanı

Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapacak olması, forum boyunca iklim diplomasisi ve finansman mekanizmaları açısından önemli bir eşik olarak değerlendirilmiştir.

COP31 sürecinin;

- Geçiş finansmanı araçlarının yaygınlaşması,
- Karbon içermeyen yatırımlar için uluslararası sermayenin mobilize edilmesi,
- Kamu-özel sektör iş birliğinin derinleşmesi

açısından fırsatlar barındırdığı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefi doğrultusunda politika, uygulama ve finansal altyapı çalışmalarının ivmelenmesinin beklendiği belirtilmiştir.

Ayrıca Türkiye'nin ikinci Ulusal Katkı Beyanı'nı (NDC) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteryası'na sunduğu ve 2035 yılına kadar 466 milyon ton karbon azaltım hedefi açıkladığı hatırlatılmıştır. Ulusal Katkı Beyanı'nın, sektörel dönüşüm politikaları ile finansal mimarinin eş zamanlı gelişimini gerektirdiği; enerji, sanayi, ulaştırma ve tarım başta olmak üzere karbon yoğun alanlarda yatırım ölçeğinin büyüyeceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda finansman araçlarının çeşitlendirilmesi, karbon fiyatlama mekanizmalarının devreye alınması ve veri-temelli izleme altyapısının güçlendirilmesi öncelikli alanlar olarak tanımlanmıştır.

6. Teknoloji ve Veri Altyapısının Rolü

Finansal dönüşüm sürecinde dijitalleşme ve yapay zekânın artan rolüne dikkat çekilmiştir.

“
“
Yapay zekânın 2030'a kadar küresel ekonomiye yaklaşık 20 trilyon USD katkı yapmasının beklendiği
”
”

“
“
Yapay zekâ çözümlerinin küresel emisyonları %5-10 aralığında azaltma potansiyeline sahip olduğu
”
”

ifade edilmiştir.

Ölçme, izleme, doğrulama ve yönlendirme süreçlerinde veri altyapısının ve teknolojik araçların kritik öneme sahip olduğu vurgulanmıştır.

AÇILIŞ KONUŞMASI

“Bugün sürdürülebilirlik, çevresel kaygıların ötesine geçerek, şehirlerin nasıl büyüdüğünden, tarımsal üretimin nasıl şekillendiğine, finansal kararların nasıl alındığından, kalkınma stratejilerinin nasıl kurgulandığına kadar pek çok alanı birbirine bağlayan üst bir çerçeveye dönüşmüştür.”

Osman Çelik

T.C. Hazine ve Maliye Bakan
Yardımcısı

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu'nun Açılış Konuşmasını
T.C. Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı **Osman Çelik** yaptı.

Sponsorlar

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu'nun açılış konuşmasını gerçekleştiren T.C. Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Osman Çelik, sürdürülebilirliğin son yıllarda politika yapım süreçlerinin merkezine yerleştiğini belirterek konuşmasına başlamıştır.

Sürdürülebilirliğin yalnızca çevresel bir gündem başlığı olmadığını ifade eden Çelik, kavramın şehirleşmeden tarımsal üretime, finansal karar mekanizmalarından kalkınma stratejilerine kadar geniş bir çerçevede ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

İklim risklerinin belirginleştiği ve toplumsal beklentilerin değiştiği mevcut sosyoekonomik düzende sürdürülebilirliğin tüm politika alanlarının ortak paydası haline geldiğini ifade etmiş; Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde müstakil bir **Sürdürülebilir Finans Dairesi** kurulduğunu açıklamıştır.

Küresel Ekonomik Çerçeve

Çelik konuşmasında ayrıca sürdürülebilir finans politikalarının makroekonomik bağlamdan bağımsız değerlendirilemeyeceği belirtilmiş; küresel ekonomiye ilişkin güncel göstergeler paylaşmıştır.

2025 yılında:

- Ekonomi politikası belirsizlik endeksinin tarihsel ortalamasının yaklaşık **3 katına**,
- Ticaret politikası belirsizlik endeksinin ise yıl içinde tarihsel ortalamasının yaklaşık **20 katına**

yükseldiğini ifade etmiştir.

Küresel büyümenin 2025 ve 2026 yıllarında sırasıyla **%3,2 ve %3,1**, küresel ticaret hacmi artışının ise **%3,6 ve %2,3** seviyelerinde gerçekleşmesinin öngörüldüğünü belirtmiştir.

Finansal koşullara ilişkin olarak, birçok ekonomide parasal gevşeme sürecinin devam ettiğini, finansal oynaklığın yılın ilk yarısına kıyasla daha düşük seyrettiğini ve bu ortamın gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarını desteklediğini ifade etmiştir.

Türkiye Ekonomisine İlişkin Göstergeler

Çelik, uygulanan ekonomi programının temel amacını "kalıcı refah artışının sağlanması" olarak tanımlamış; makroekonomik ve finansal istikrarın güçlendirilmesi, mali disiplinin korunması ve fiyat istikrarının tesis edilmesinin öncelikli hedefler olduğunu belirtmiştir.

Büyüme ve Milli Gelir

- 2024 yılı büyüme oranı: %3,3
- 2025'in ilk üç çeyreği: %3,7
- Yıllıklandırılmış milli gelir: 1,5 trilyon USD üzeri
- Kişi başına gelir: 15.000 USD üzeri

Büyümenin Orta Vadeli Program sonunda kademeli olarak %5 seviyesine yükselmesinin beklendiğini ifade etmiştir.

İşgücü Piyasası

- 2024 yılında istihdam yaklaşık **1 milyon kişi artarak 32,6 milyon kişiye** ulaşmıştır.
- 2025 Ekim itibarıyla mevsimsel düzeltilmiş istihdam **32,8 milyon kişi**, işsizlik oranı **%8,5** olarak gerçekleşmiştir.
- OVP dönemi sonunda işsizlik oranının **%7,8** seviyesine gerilemesi öngörülmektedir.

Dış Ticaret ve Cari Denge

2025 Ocak-Kasım döneminde ihracatın **%3,7 artışla 270,6 milyar USD'ye** ulaştığı; 2023 Mayıs ayında **55,9 milyar USD** olan cari açığın 2024 yılında **10,4 milyar USD'ye** gerilediği ifade edilmiştir.

Cari açığın milli gelire oranının %1'in altında gerçekleştiği; 2025 yılı itibarıyla ise %1,4 seviyesinde öngörüldüğü belirtilmiştir. Altın ve enerji hariç cari dengede **46,6 milyar USD** fazla verildiği bilgisi paylaşılmıştır.

Maliye Politikası ve Borçluluk Göstergeleri

Deprem harcamalarına rağmen bütçe açığının milli gelire oranının:

- 2024'te **%4,7**,
- 2025'te **%3,6**

olmasının beklendiği ifade edilmiştir.

AB tanımlı genel yönetim borç stokunun milli gelire oranının 2025'in ilk çeyreğinde **%24,1** ile Maastricht kriteri olan %60'ın altında seyrettiği belirtilmiştir.

Toplam borçluluk göstergelerine ilişkin olarak:

- Hanehalkı borcu / GSYH: **%10**
- Finansal olmayan kuruluş borcu / GSYH: **%39**

Bu oranların gelişmekte olan ülkeler ve dünya ortalamalarının altında olduğu ifade edilmiştir.

Enflasyon ve Finansal İstikrar

Enflasyonun:

- 2023 sonunda **%64,8**,
- 2024'te **%44,4**,
- 2025 Kasım itibarıyla **%31,1**

seviyesine gerilediği belirtilmiştir.

Türkiye'nin CDS priminin 2023 Mayıs ayında **700 baz puanın üzerinde** iken mevcut durumda **230 baz puanın altına gerilediği** ifade edilmiştir.

Merkez Bankası brüt rezervlerinin **183,2 milyar USD**, swap hariç net rezerv artışının **118 milyar USD** olduğu aktarılmıştır.

Bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranının **%18,9**, takipteki alacak oranının ise **%2,4** seviyesinde olduğu belirtilmiştir.

Sürdürülebilir Finans ve Uluslararası İş birlikleri

Çelik konuşmasının ikinci bölümünde ise, sürdürülebilir finans alanındaki kurumsal ve uluslararası gelişmelere yer vermiştir.

2025 yılı içerisinde uluslararası finansal kuruluşlardan sağlanan dış finansmanın **15 milyar USD'nin** üzerinde olduğunu açıklamıştır.

Desteklenen alanlar arasında:

- Yenilenebilir enerji
 - Enerji verimliliği
 - İklim dayanıklı tarım
 - Düşük karbonlu ulaşım
 - Şehirlerin iklim risklerine karşı güçlendirilmesi
- yer almaktadır.

Öne Çıkan İşlemler

- **1 milyar EUR** – Türkiye Yeşil İhracat Projesi (Türk Eximbank)
- **200 milyon USD + 200 milyon USD** – AIIB finansmanı (TKYB ve TSKB)
- **750 milyon USD** – Türkiye Enerji İletim Sistemi Dönüşüm Projesi
- Sanayinin karbonsuzlaştırılması kapsamında **250 milyon USD imtiyazlı iklim finansmanı** ve yaklaşık **1 milyar USD yatırım mobilizasyonu hedefi**

Sürdürülebilir Finansman Çerçeve Dokümanı ve Yeşil Tahvil

Bakanlık tarafından oluşturulan Sürdürülebilir Finansman Çerçeve Dokümanı'nın, uluslararası sürdürülebilir tahvil ve sukuk piyasalarından finansman sağlanmasına imkân tanıdığı belirtilmiştir.

Türkiye'nin ilk yeşil tahvil ihracı:

- Tarih: **5 Nisan 2023**
- Tutar: **2,5 milyar USD**
- Vade: **7 yıl**

Elde edilen finansmanın temiz ulaşım, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve sürdürülebilir su yönetimi projelerinde kullanıldığı ifade edilmiştir.

Stratejik Çerçeve ve COP31

Konuşmada ayrıca:

- 2053 net sıfır emisyon hedefi,
- Hazırlık aşamasındaki Ulusal Yeşil Finans Stratejisi ve Eylem Planı,
- COP31 ev sahipliği

başlıklarına yer verilmiştir.

Ulusal Yeşil Finans Stratejisi'nin; şeffaf ve ölçülebilir bir yeşil finans altyapısı oluşturmayı, kurumsal kapasiteyi güçlendirmeyi ve piyasa mekanizmalarını geliştirmeyi amaçladığı belirtilmiştir.

PANEL 1: GEÇİŞİN FİNANSMANI: RİSKTEN FIRSATA DÖNÜŞÜM

Seçil Yıldız

TKYB, Genel Müdür
Yardımcısı ve
Sürdürülebilirlik Etki Lideri

Yeliz Ataay Arıkök

QNB, Sürdürülebilirlik Komitesi
Başkanı, Uluslararası Bankacılık &
Hazine Satış Yönetici Direktörü

Aslıhan Gemici

Şekerbank,
Sürdürülebilir
Finansman Grup Başkanı

Derya Sargın Malkoç

Türkiye İş Bankası,
Sürdürülebilirlik Stratejisi ve
Yönetişimi Birim Müdürü

Riccardo Ambrosini

IFC Kıdemli Yatırım Yetkilisi -
Finansal Kurumlar Grubu -
Orta Doğu & Orta Asya

Panel kapsamında Türkiye'nin 2053 net sıfır hedefi ve 2035 Ulusal Katkı Beyanı (NDC) doğrultusunda finansal sistemin dönüşüm sürecindeki rolü; yüksek emisyonlu sektörlerin finansmanı, geçiş araçlarının tanımı, bankacılık sektörünün risk entegrasyonu ve düzenleyici çerçeve ekseninde ele alınmıştır.

Tartışma, iki temel gerçeklik üzerinden şekillenmiştir:

1. Küresel ve ulusal ölçekte yatırım ihtiyacının büyüklüğü
2. Mevcut finansal araçların ölçeği ve kapsayıcılığı

Sponsorlar

1. Küresel Finansman Açığı ve Sistemik Dönüşüm

Panelde net sıfır hedeflerine ulaşılabilmesi için küresel ölçekte yıllık 5-6 trilyon USD düzeyinde yatırım gereksinimi bulunduğu ifade edilmiştir. Açılış konuşmalarında bahsedildiği üzere Bakü-Belem çıktıları doğrultusunda 1.3 trilyon USD'lik tutarda anlaşıldığı fakat mevcut finansman akışının bu seviyenin dahi altında olduğu belirtilmiştir.

Sürdürülebilirlik, yalnızca karbon azaltımı değil; üretim, tüketim ve kaynak kullanım sistemlerinin dönüşümü olarak tanımlanmıştır. Döngüsel ekonomiye geçişin yıllık 4,5 trilyon USD ekonomik değer yaratma potansiyeli olduğu paylaşılmıştır.

Türkiye açısından iklim riski yalnızca emisyon yoğunluğu ile sınırlı görülmemiştir.

Özellikle:

- Su stresi
- Tarımsal verimlilik kaybı
- İklim kuşaklarının kayması
- Fiziksel risklerin artışı

başlıklarının finansal istikrarla doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir.

Türkiye'nin Akdeniz Havzası'nda yer alması nedeniyle su stresi riskinin artacağı; iklim kuşaklarının her 10 yılda yaklaşık 0,3 enlem kaydığı belirtilmiştir. Bu çerçevede finansman ihtiyacının enerji, su, tarım ve biyoçeşitlilik boyutlarını birlikte ele alan bir yapıda değerlendirilmesi gerektiği aktarılmıştır.

2. Zor Azaltılabilir Sektörler ve Geçiş Finansmanının Yapısal Gereklilikleri

Panelde, Türkiye'nin 2030 karbon yoğunluğu azaltım hedefi (%41) ve 2053 net sıfır vizyonu çerçevesinde, "zor azaltılabilir" (hard-to-abate) sektörlerin dönüşümün merkezinde yer aldığı ifade edilmiştir.

IFC temsilcisi tarafından paylaşılan değerlendirmeye göre, Türkiye'de dört sektör dekarbonizasyon yol haritasında kritik konumda bulunmaktadır:

- Demir-çelik
- Çimento
- Alüminyum
- Gübre

Bu sektörlerin Türkiye'nin toplam dekarbonizasyon hedefinin yaklaşık %20'sini karşılayabileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla bu alanlarda gerçekleştirilecek yatırımların sistemik etkisi yüksek görülmektedir.

2.1. Yatırım Potansiyeli ve Platform Yapısı

Yapılan değerlendirmede, 2030 yılına kadar Türkiye’de sanayi dekarbonizasyonu için yaklaşık **70 milyar USD** düzeyinde finansman potansiyeli bulunduğu ifade edilmiştir.

Bu kapsamda:

- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Dünya Bankası
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)
- Uluslararası Finans Kurumu (IFC)

iş birliğiyle **Türkiye Sanayi Dekarbonizasyon Yatırım Platformunun** geliştirildiği ve yaklaşık **5 milyar USD’lik finansmanın** bu sektörlerle yönlendirilmesinin hedeflendiği aktarılmıştır.

Bu platformun amacı yalnızca finansman sağlamak değil; geçiş finansmanı araçlarının yapılandırılması ve finansal kurumların bu alanda kapasite geliştirmesini desteklemektir.

2.2. Geçiş Finansmanı: Yapısal Zorluklar

Panelde, yeşil finansman ile geçiş finansmanı arasındaki uygulama farklarına özellikle dikkat çekilmiştir.

Yeşil finansman kapsamında projelerin:

- Doğrudan çevresel fayda üretmesi
- Karbon azaltım kriterlerini sağlaması
- Uluslararası çerçevelerle uyumlu olması

görece daha net tanımlanmış alanlar olarak değerlendirilmiştir.

Buna karşılık geçiş finansmanında ek gereklilikler söz konusudur:

- Şirket düzeyinde açık ve uygulanabilir bir dekarbonizasyon stratejisi
- Bilim temelli hedeflerin (science-based targets) yayımlanmış olması
- Orta ve uzun vadeli dönüşüm planı
- İlave açıklık (disclosure) ve raporlama gereklilikleri

Geçiş finansmanının yeşil finansmana kıyasla daha karmaşık olduğu; finansal araçların yapılandırılmasının teknik olarak zorlayıcı olabildiği ifade edilmiştir. Bu nedenle Türkiye Sanayi Dekarbonizasyon Platformu kapsamında finansal kurumlara geçiş finansmanı araçlarının yapılandırılması ve uygulanması konusunda teknik destek sağlandığı belirtilmiştir.

2.3. Türkiye'nin Regülasyon Avantajı

Türkiye açısından önemli bir avantajın son dönemde yürürlüğe giren düzenlemeler olduğu ifade edilmiştir.

- Şirketlerin önemli bir bölümünün bilim temelli hedeflerini yayımlamış olması
- SKDM gibi Türkiye tarafından benimsenen sistemlerin olması
- Açıklama ve raporlama kapasitesinin artması
- BDDK ve Merkez Bankası düzenlemeleri doğrultusunda fiziksel risk ve geçiş riski modelleme araçlarının son 2-3 yılda geliştirilmiş olması

bu çerçevede öne çıkan unsurlar olarak aktarılmıştır.

Bu risk araçlarının yalnızca düzenleyici uyum amacıyla değil, aynı zamanda finansman tarafında fırsatların değerlendirilmesi için de kullanılabilmesi belirtilmiştir.

Panelde ayrıca QNB ve Türkiye İş Bankası'nın geçiş planlarını geliştirmiş olduğu; geçiş tahvili ihracının (QNB tarafından ICMA Transition Bond Guidelines ile uyumlu olarak gerçekleştirilen ihraç) bu alanda bölgesel ölçekte öncü bir uygulama olduğu ifade edilmiştir.

2.4. Geçiş – Adaptasyon – Mavi Finans Bağlantısı

Zor azaltılabilir sektörlerde geçiş finansmanı kadar, fiziksel risklerin finansal yansımalarının da yeni fırsat alanları doğurduğu belirtilmiştir.

Bu çerçevede:

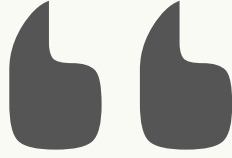
- Adaptasyon ve dayanıklılık temelli finansman araçlarının geliştirilebileceği
- Mavi finansman alanında IFC'nin Türkiye'de bankalarla iş birliklerini sürdürdüğü
- QNB tarafından Türkiye'de ilk mavi tahvil ihracının gerçekleştirildiği

aktarılmıştır.

Ayrıca Türkiye'de sürdürülebilir finansmanın ağırlıklı olarak yenilenebilir enerji yatırımlarında yoğunlaştığı; sanayide enerji verimliliği projelerinde ise baz yıl ve performans ölçüm zorlukları nedeniyle finansman hacminin görece sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Bu nedenle sertifikasyon ve doğrulama mekanizmalarının geliştirilmesinin finansal kurumlar açısından süreci kolaylaştıracağı ifade edilmiştir.

Türkiye'de 2030'a Kadar Sanayi Dekarbonizasyonu Yatırım İhtiyacı ≈ 70 Milyar USD

IFC – Çok Katmanlı Geçiş Finansmanı Modeli

- *Finansman yerel finansal kurumlar aracılığıyla reel sektöre aktarılmaktadır.*
- *Teknik danışmanlık bileşeni kredi mekanizmasına entegre edilmektedir.*
- *Emisyon azaltım etkisi proje bazında ölçülmektedir.*

Bu yaklaşımın yalnızca sermaye sağlama değil, dönüşüm kapasitesi oluşturma amacı taşıdığı ifade edilmiştir.

3. Bankacılık Sektörünün Dönüşümdeki Rolü: Farklı Modeller, Ortak Yönelim

Panelistlerin değerlendirmeleri, geçiş finansmanının yalnızca yeni ürün geliştirme meselesi olmadığını; bankacılık iş modelinin, risk yaklaşımının ve yönetim yapısının yeniden tanımlanmasını gerektirdiğini ortaya koymuştur. Farklı ölçek ve iş modellerine sahip bankalar dönüşümü farklı kanallardan ele almaktadır.

3.1. Kalkınma Bankacılığı: Sistem Kurucu ve Çarpan Etkisi Yaratan Rol

TKYB tarafından paylaşılan çerçeve, kalkınma bankalarının geçiş finansmanında “ilk risk alan ve piyasayı yönlendiren” bir rol üstlendiğini göstermektedir.

Bu kapsamda:

- Sürdürülebilirlik kriterleri kredi tahsis süreçlerine entegre edilmekte,
- Proje bazlı çevresel ve sosyal etki analizi yapılmakta,
- Finansman sonrası etki izleme mekanizmaları uygulanmakta,
- Uluslararası kalkınma finansmanı kaynakları ulusal önceliklerle hizalanmaktadır.

Bu model, yalnızca finansman sağlamakla kalmayıp piyasada standart oluşturma işlevi de görmektedir. Özellikle sanayi dekarbonizasyonu, enerji verimliliği ve yeşil dönüşüm yatırımlarında kalkınma bankalarının katalitik rolü vurgulanmıştır.

3.2. Ticari Bankalar: Geçişin Ana Akımlaşması ve Sermaye Piyasası Entegrasyonu

Panelde ticari bankacılık tarafında, geçiş finansmanının artık niş bir alan değil; ana bankacılık faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçası haline geldiği ifade edilmiştir.

Bu çerçevede üç temel eğilim öne çıkmıştır:

(i) Performansa Bağlı Finansman Modelleri

QNB Türkiye tarafından aktarıldığı üzere:

- Sürdürülebilirlik performans göstergeleri kredi sözleşmelerine entegre edilmekte,
- Hedeflerin gerçekleşme düzeyi fiyatlama mekanizmasına yansıtılmakta,
- Sektörel bazda özelleştirilmiş sürdürülebilir finansman çerçeveleri geliştirilmektedir.

ICMA Transition Bond Guidelines ile uyumlu olarak gerçekleştirilen geçiş tahvili ihracı, Türkiye’de ve bölgede öncü bir uygulama olarak değerlendirilmiştir. Bu uygulama, geçiş finansmanının sermaye piyasası boyutuna taşındığını göstermektedir.

(ii) Yönetişim ve Risk Entegrasyonu

Türkiye İş Bankası tarafından paylaşıldığı üzere:

- Sürdürülebilirlik yönetim kurulu seviyesinde ele alınmakta,
- İklim riskleri kurumsal risk yönetimi çerçevesine entegre edilmekte,
- Senaryo analizleri ve stres testleri uygulanmakta,
- Portföy karbon ayak izi ölçümleri gerçekleştirilmektedir.

Bu yaklaşım, geçiş finansmanının yalnızca kredi ürünlerinden ibaret olmadığını; bankanın bilanço yapısının ve risk iştahının da dönüşüm sürecine entegre edildiğini göstermektedir.

3.3. Kapsayıcı Geçiş: Tarım, KOBİ'ler ve Yerel Ekonomi

Şekerbank tarafından paylaşılan yaklaşım, geçiş finansmanının büyük sanayi yatırımlarıyla sınırlı olmadığını; kırsal kalkınma, küçük üretici ve su verimliliği yatırımları gibi alanlarda da kritik öneme sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Öne çıkan başlıklar:

- Su verimliliği yatırımlarına yönelik kredi modelleri,
- Küçük üreticilere ve KOBİ'lere özel finansman yapıları,
- Alternatif veri temelli kredi değerlendirme mekanizmaları,
- Mikrofinans uygulamaları.

Türkiye'de iklim değişikliğinin en yoğun hissedileceği alanlardan birinin tarım sektörü olduğu; su stresi, verim kaybı ve gıda güvenliği risklerinin finansal sistem üzerinde dolaylı etkiler yaratacağı vurgulanmıştır. Bu çerçevede geçiş finansmanının yalnızca emisyon azaltımı değil; aynı zamanda ekonomik ve sosyal dayanıklılık boyutu taşıdığı ifade edilmiştir.

4. Geçiş Finansmanı: Riskten Fırsata Dönüşümün Ortak Çerçevesi

Panelde farklı kurumsal perspektiflere rağmen ortaklaşan bazı temel mesajlar ortaya çıkmıştır:

1. Geçiş finansmanı artık opsiyonel değil, sistemik bir zorunluluktur.
2. Risk araçları (fiziksel risk, geçiş riski modellemeleri) finansman fırsatlarının belirlenmesinde kullanılmalıdır.
3. Sermaye piyasası araçları (geçiş tahvilleri, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler) ölçek yaratmada kritik rol oynayacaktır.
4. KOBİ'lerin ve tedarik zincirlerinin dönüşümü sağlanmadan net sıfır hedefleri gerçekçi değildir.
5. Düzenleyici çerçevenin netleşmesi (İklim Kanunu, ETS, Yeşil Taksonomi) finansal derinliği artıracaktır.

Bu bağlamda,

Türkiye'de "Gerçek Yeşil Finansman" Oranı

Taksonomi uyumlu, ölçülebilir, çevresel fayda sağlayan ve diğer çevresel/sosyal alanlara zarar vermeyen finansman \approx %2,3

Panelde vurgulanan temel ihtiyaç, artışın yalnızca hacimsel değil; yapısal olmasıdır.

TKYB – Kalkınma Bankacılığı Entegrasyonu

- Portföy düzeyinde karbon emisyonu hesaplama ve doğrulama
- TNFD kapsamında doğa risk notlaması
- OECD Gender Marker ile proje bazlı toplumsal cinsiyet değerlendirmesi
- Taksonomi ve ETS hazırlık süreçlerine aktif katkı

QNB Türkiye – Performansa Bağlı Finansman Mekanizması

- ICMA Transition Bond Guidelines ile uyumlu geçiş tahvili
- Performansa bağlı fiyatlamaya (yeşillik arttıkça faiz düşüşü)
- Sürdürülebilir mevduat ve swap işlemleri
- Mavi tahvil ihracı

Şekerbank – Tarım ve KOBİ Odaklı Finansman

- Alternatif veri ve makine öğrenmesi ile kredi tahsisi
- Mikrofinans uygulamaları
- 4.000 kadın girişimciye erişim
- Çiftçi buluşmaları ve finansal okuryazarlık programları

Türkiye İş Bankası – Kurumsal Yönetişim ve Risk Entegrasyonu

- Portföy emisyon ölçümü ve veri modelleme kapasitesi
- Senaryo analizi ile strateji oluşturma
- TSRS ve taksonomi uyum süreci
- 300 milyar TL sürdürülebilir finansman hacmi

PANEL 2: SKA YATIRIMLARI – AMAÇTAN ETKİYE

Meral Murathan

TSKB, Genel Müdür Yardımcısı
ve Sürdürülebilirlik Lideri

Mine Şule Yazgan

Arçelik Küresel Finans ve
Kurumsal Risk Yönetimi
Direktörü

Cem Gökmen Gökkaya

Enerjisa Enerji, Hazine, Risk, Yatırımcı
İlişkileri ve Vergi
Direktörü

Oksana Yavorskaya

EBRD, Türkiye Finansal
Kurumlar Direktör Yardımcısı

İkinci panel, sürdürülebilir finans tartışmasını makro dönüşüm perspektifinden yatırım kararlarının mikro mimarisine taşımıştır. Tartışma; sürdürülebilir kalkınma amaçlarının (SKA) finansman kararlarına nasıl entegre edildiği, şirketlerin sermaye planlamasını nasıl dönüştürdüğü ve uluslararası finans kuruluşlarının yatırım kriterlerinin nasıl evrildiği ekseninde şekillenmiştir.

Panelde öne çıkan temel yaklaşım, SKA'ların bir raporlama çerçevesi olmaktan çıkarak sermaye tahsis mekanizmasının yapısal bileşeni haline geldiğidir.

Sponsorlar

1. SKA'ların Finansal Karar Mekanizmalarına Entegrasyonu

Panelde paylaşılan uygulamalar, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının kredi süreçlerine, yatırım komitesi değerlendirmelerine ve portföy yönetimine entegre edildiğini göstermektedir.

Sürdürülebilirlik artık "proje sonrası etki raporlaması" değil; yatırım öncesi karar kriteridir. Bu yaklaşımda:

- Her yatırımın hangi SKA ile hizalı olduğu belirlenmekte,
- Etki metrikleri yatırım sürecinin başında tanımlanmakta,
- Finansman koşulları SKA bağlantılı performans göstergeleriyle ilişkilendirilmektedir.

Bu yapı, finansal sistemin yalnızca çevresel değil; sosyal ve yönetim boyutlarını da kapsayan çok katmanlı bir değerlendirme modeline evrildiğini göstermektedir.

2. Kalkınma Bankacılığı Perspektifi: Etkiyi Ölçülebilir Kılmak

Panelde aktarılan kalkınma bankacılığı yaklaşımında sürdürülebilirlik, portföy tasarımının merkezine yerleştirilmiştir.

TSKB tarafından paylaşılan çerçevede:

- Her kredi işlemi SKA eşleştirmesinden geçirilmektedir.
- Portföy düzeyinde SKA yoğunluk analizi yapılmaktadır.
- İklim finansmanı ve sosyal finansman için ayrı hedef setleri tanımlanmaktadır

2020-2030 döneminde 10 milyar USD SKA odaklı finansman; 2030'a kadar 4 milyar USD iklim finansmanı paylaşılmıştır. Ayrıca şu ana kadar gerçekleştirilen 2025-2026 dönemi sosyal odaklı faaliyetlerin payı 600 milyon USD olarak paylaşılmıştır. Portföyün %90'ın üzerindeki kısmının SKA'larla ilişkilendirildiği ifade edilmiştir.

Ayrıca Dünya Bankası garantisi ve Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın karşı garantisiyle yapılandırılan ≈ 600 milyon EUR tutarındaki iklim dirençlilik analiz modeli ile şirketlerin fiziksel ve geçiş risklerinin sistematik olarak değerlendirildiği belirtilmiştir. Bu model:

- Azaltım (mitigation) değil,
- Uyum (adaptation) odaklıdır.

Geliştirilen 5x5 matris:

- Şirketlerin fiziksel ve geçiş risk maruziyetini ölçmekte,
- Direnç kapasitesini analiz etmekte,
- Öneri seti ile dönüşüm yol haritası sunmaktadır.

Bu yapı, Türkiye'de adaptasyon finansmanının kurumsal ölçekte ilk sistematik örneklerinden biri olarak değerlendirilmiştir.

3. Reel Sektör Perspektifi: Değer Zinciri Dönüşümü

Panelde reel sektör perspektifi, sürdürülebilirliğin yatırım komitesi düzeyinde nasıl konumlandığı üzerinden ele alınmıştır.

Arçelik tarafından paylaşılan çerçevede:

- SKA'lar yatırım komitesi karar kriterlerine entegre edilmiştir.
- CAPEX değerlendirmelerinde finansal getiri kadar SKA etkisi de dikkate alınmaktadır.
- Tüm yatırımlar ERP sisteminde “yeşil / değil” olarak sınıflandırılmaktadır.
- Tedarikçi finansman programları sürdürülebilirlik performansına bağlanmıştır.

Özellikle tedarik zinciri yaklaşımı dikkat çekicidir. Yaklaşık 400 tedarikçinin sürdürülebilirlik performansının izlenmesi ve performansa dayalı finansman avantajlarının sağlanması, değer zinciri bazlı dönüşümün finansmanla desteklendiğini göstermektedir.

Bu yaklaşım, geçiş riskinin yalnızca şirket bilançosu değil; tüm değer zinciri için yönetildiğini ortaya koymaktadır.

4. Enerji Dönüşümünün Finansmanı: Altyapı ve Dayanıklılık

Enerji sektörü tartışmasında sürdürülebilirlik yalnızca karbon azaltımı bağlamında değil; enerji arz güvenliği, şebeke modernizasyonu ve altyapı dayanıklılığı ile birlikte değerlendirilmiştir.

Enerjisa Enerji tarafından aktarılan yaklaşımda:

- Elektrik dağıtım altyapısının modernizasyonu,
- Şebeke dayanıklılığının artırılması,
- Elektrikli araç şarj altyapısı yatırımları,

SKA çerçevesinde konumlandırılmıştır.

Bu yaklaşım, enerji dönüşümünün yalnızca üretim tarafında değil; iletim ve dağıtım altyapısında da sermaye yoğun bir yeniden tasarım gerektirdiğini göstermektedir.

IFI süreçlerinin iç dönüşüm etkisi yarattığına değinilirken EBRD gibi kurumlarla çalışmanın:

- ESG boşluk analizi
- Aksiyon planı oluşturma
- İç kapasite geliştirme

boyutları doğrultusunda şirket için “ayna etkisi” yarattığı belirtilmiştir. Bu noktada IFI'ların mükemmellik değil, ilerleme aradığı vurgusunun altı çizilmiştir.

5. Uluslararası Finans Kuruluşu Perspektifi

Panelde EBRD perspektifi, sürdürülebilir finansmanın yalnızca tematik bir finansman alanı değil; ekonomik dönüşümü hızlandıran yapısal bir yatırım yaklaşımı olduğunu ortaya koymuştur. EBRD tarafından paylaşılan çerçevede yatırımlar üç temel kriter üzerinden değerlendirilmektedir:

1. Ticari sağlamlık
2. Özgün katkı (additionality)
3. Dönüşüm etkisi

Bu yapı, yatırımların yalnızca finansal geri dönüş potansiyeline göre değil; sistem dönüşümüne katkı düzeyine göre de değerlendirildiğini göstermektedir.

5.1. Additionality: Sermayenin Ötesinde Katkı

EBRD yaklaşımında "additionality", sağlanan finansmanın piyasada mevcut koşullarda oluşmayacak bir değeri yaratması anlamına gelmektedir. Bu katkı yalnızca finansman açığını kapatmak değildir; aynı zamanda:

- Uzun vadeli ve sabırlı sermaye sağlamak
- Yerel finansal piyasalarda yeni enstrümanların gelişimini desteklemek
- ESG ve yönetim standartlarını yükseltmek
- Politika diyalogu ve teknik danışmanlık sağlamak

şeklinde çok katmanlı bir etkiyi içermektedir.

Bu yaklaşım, IFI'lerin rolünü klasik kredi sağlayıcı olmanın ötesine taşımakta; piyasada standart belirleyici ve kapasite geliştirici bir aktör konumuna yerleştirmektedir.

5.2. Transition Impact: Altı Boyutlu Dönüşüm Çerçevesi

2026-2030 stratejisinde EBRD yatırımlarında dönüşüm etkisi altı ana eksen üzerinden tanımlanmaktadır:

1. Yeşil
2. Kapsayıcı
3. İyi yönetişimli
4. Rekabetçi
5. Dayanıklılı
6. Entegre/bağlantılı

Bu çerçeve, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının yalnızca karbon azaltımı ile sınırlı olmadığını; ekonomik yapı, kurumsal kapasite ve sosyal kapsayıcılığı birlikte ele alan bütüncül bir dönüşüm modeli olduğunu göstermektedir.

Türkiye bağlamında yatırımların önemli bir bölümünün "Green Transition" kategorisinde yoğunlaştığı; ancak kapsayıcılık ve yönetim boyutlarının da yatırım kararlarında sistematik olarak dikkate alındığı ifade edilmiştir.

5.3. Türkiye'de Dönüşüm Alanları

Panelde Türkiye özelinde öne çıkan yatırım alanları şu şekilde yapılandırılmıştır:

- **Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği:** EBRD'nin "Yeşil Banka" kimliğiyle Türkiye'deki yatırımlarının en az %50'sinin yeşil olması gerektiğini belirtmesi bu alanı temel öncelik yapmaktadır.
- **Sanayi dekarbonizasyonu:** 2026 yılı için en önemli önceliklerinden birinin önceki panellerde bahsi geçen "Türkiye Endüstriyel Karbonsuzlaşma Yatırım Platformu" olduğu vurgulanmıştır.
- **Yeşil tahvil ve sürdürülebilir finansman piyasalarının geliştirilmesi:** sermaye piyasası araçlarının, özellikle yeşil ve sürdürülebilirlik bağlantılı tahvillerin kullanımının önemli bir tema olduğu ve bu ihraçların ölçeğinin artırılabilmek istendiği vurgulanmıştır.
- **KOBİ finansmanı ve kapsayıcı büyüme:** "Kapsayıcı finansman" başlığı altında kadın ve genç girişimcilere odaklanıldığı, ayrıca deprem bölgesindeki toparlanmayı hızlandıracak yenilikçi yapılar kurulduğu belirtilmiştir.
- **Dayanıklılık ve iklim adaptasyonu yatırımları:** "Resilience" (Dayanıklılık) EBRD'nin altı temel odak alanından biri olarak sayılmış; enerji ve gıda güvenliği ile iklim değişikliğine uyum (adaptation) yatırımlarının önemi vurgulanmıştır.

EBRD'nin Türkiye'de hem reel sektöre doğrudan finansman sağladığı hem de yerel bankalar aracılığıyla sürdürülebilir finansman kapasitesini artırdığı belirtilmiştir.

Bu model, sürdürülebilir finansmanın iki düzeyde ilerlediğini göstermektedir:

- (1) Proje bazlı doğrudan yatırım
- (2) Finansal sistem içinde standart ve kapasite inşası

6. Panel 2'nin Genel Çıktısı: Amaçtan Sermaye Akışına

Panel 2 tartışması, sürdürülebilir kalkınma amaçlarının normatif hedefler olmaktan çıkarak finansal sistem içinde ölçülebilir, sınıflandırılabilir ve fiyatlanabilir kriterlere dönüştüğünü göstermektedir. Bu dönüşüm, yalnızca finansmanın yönünü değil; kurumsal karar alma kültürünü, risk modellerini ve yatırım mimarisini yeniden tanımlamaktadır.

Panel 1'de tartışılan geçiş finansmanı mimarisi, Panel 2'de yatırım komitesi, kredi süreci ve portföy yönetimi düzeyinde somutlaşmaktadır.

Bu çerçevede ortaya çıkan ortak tablo şudur:

1. Finansman artık proje bazlı değil, strateji bazlıdır.

2. SKA'lar raporlama başlığı değil, sermaye tahsisi filtresidir.

3. Etki ölçümü son aşama değil, yatırım kararının başlangıç parametresidir.

4. Risk yönetimi ile etki yönetimi birbirinden ayrılamaz hale gelmiştir.

5. Uluslararası finans kuruluşları, piyasada standart belirleyici ve kapasite artırıcı rol üstlenmektedir.

TSKB – SKA ve Adaptasyon Entegre Finansman Modeli

- Kredi bazlı SKA haritalandırma sistemi
- Portföy düzeyinde SKA yoğunluk analizi (%93 hizalanma)
- Blended finance yapıları
- Dünya Bankası garantili adaptasyon finansmanı
- 5x5 iklim dirençlilik matrisi

Arçelik – Değer Zinciri Tabanlı Finansman Modeli

- SKA entegre yatırım komitesi değerlendirmesi
- Yeşil tahvil/kredi çerçevesi ile sınıflandırma
- Sürdürülebilirlik performansına bağlı tedarikçi finansmanı
- 400+ tedarikçi için performansa bağlı finansman
- Dijital ikiz ve verimlilik yatırımları

Enerjisa Enerji– Altyapı Odaklı Enerji Dönüşümü

- Şebeke modernizasyonu ve dijitalleşme
- Elektrifikasyon ve EV altyapısı
- IFI standartlarına uyumlu yatırım süreçleri
- %50 kadın hedefli genç yetenek programları ve Bloomberg Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde yer alan Türkiye'den ilk kamu hizmeti şirketi olarak toplumsal cinsiyet eşitliği taahhüdü
- Yapay zeka dönüşümüne yönelik çalışanlar için eğitim programı

EBRD – Dönüşüm Etkisi Mimarisi

- Ticari sağlamlık + Özgün katkı + Dönüşüm etkisi üçlü değerlendirme modeli
- Altı boyutlu dönüşüm çerçevesi (Green, Inclusive, Well-governed, Competitive, Resilient, Integrated)
- Teknik destek ve politika diyalogu ile piyasa standartlarının yükseltilmesi
- Yerel finansal kurumlar üzerinden kapasite geliştirme

KAPANIŞ KONUŞMASI

“İklim değişikliği, çevre meselesinin ötesinde tüm yerküreyi ilgilendiren ekonomik ve sosyal yönleri olan finansal sistemi çok yönlü olarak etkileyen bir konu haline gelmiştir.”

İbrahim Ömer Gönül
Sermaye Piyasası Kurulu
Başkanı

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu'nun Kapanış Konuşmasını Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı **İbrahim ömer Gönül** yaptı.

Gönül, sürdürülebilir finansın sermaye piyasaları perspektifinden düzenleyici, araçsal ve kurumsal boyutlarını ele almıştır. Konuşma; iklim risklerinin finansal istikrarla ilişkisi, sermaye piyasası araçlarının gelişimi, ihraç verileri, dijitalleşmenin etkisi ve kurumsal yapılanmadaki dönüşüm başlıkları altında şekillenmiştir.

Sponsorlar

İklim Risklerinin Finansal Boyutu ve Ekonomik İstikrar

Konuşmada iklim değişikliğinin yalnızca çevresel değil, aynı zamanda ekonomik ve finansal sistemleri etkileyen çok boyutlu bir risk alanı olduğu vurgulanmıştır.

Bu çerçevede aşırı hava olaylarının ve iklim kaynaklı fiziksel risklerin şirket bilançoları üzerindeki etkilerine değinilmiştir. Orman yangınları, kuraklık, seller, şiddetli fırtınalar, aşırı yağışlar ve mevsim kaymaları gibi gelişmelerin;

- Tarımsal üretim verimliliğinde dalgalanmalara,
- Su kaynaklarına erişimde aksaklıklara,
- Sanayi ve enerji altyapısında bozulmalara,
- Ulaşım sistemlerinde kesintilere

neden olabildiği ifade edilmiştir.

Bu gelişmelerin şirketler üzerinde “finansal ek yükler” yarattığı ve bu yüklerin finansal tablolarda geçici ya da kalıcı sorunlara yol açabildiği belirtilmiştir.

Başkan Gönül bu bağlamda sürdürülebilir finansman araçlarını ekonomik istikrar perspektifinden değerlendirmiştir:

“Bu perspektiften bakıldığında, sürdürülebilir finansman araçları, ekonomilerin istikrarı ve şirketlerin sağlıklı finansal sonuçlar elde edebilmesi açısından stratejik öneme sahiptir.”

Bu ifade, sürdürülebilir finansmanın yalnızca çevresel hedeflere hizmet eden bir araç değil; aynı zamanda finansal sistem dayanıklılığı ile ilişkili bir politika alanı olarak konumlandırıldığını göstermektedir.

SPK'nın Düzenleyici Rolü ve Araç Setinin Genişlemesi

Konuşmada Sermaye Piyasası Kurulu'nun sürdürülebilir finans alanındaki düzenleyici yaklaşımına yer verilmiştir. İklim politikaları ve kalkınma hedefleri gözetilerek mevzuat düzenlemeleri yapıldığı belirtilmiştir.

Bu kapsamda 2020 yılında yayımlanan Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi ile şirketlere yön gösterici bir çerçeve sunulduğu ifade edilmiştir. Bu düzenleme ile:

- Şirketlerin sürdürülebilirlik uygulamalarına ilişkin şeffaflıklarının artırılması,
- Çevresel ve sosyal projelerin finansmanının kolaylaştırılması,
- Sermaye piyasası araçlarının sürdürülebilirlik temasıyla uyumlaştırılması

amaçlanmıştır.

Konuşmada ayrıca sermaye piyasası araç setine eklenen yeni enstrümanlara değinilmiştir:

- Yeşil borçlanma araçları
- Sürdürülebilir borçlanma araçları
- Yeşil kira sertifikaları
- Sürdürülebilir kira sertifikaları

Bu araçların hayata geçirilmesiyle çevresel ve sosyal projelere yönelik finansman kanallarının çeşitlendirildiği belirtilmiştir.

Başkan Gönül, ihraç hacmine ilişkin güncel veriyi şu şekilde ifade etmiştir:

"Bugüne kadar 600 milyar liranın üzerinde yeşil ve sürdürülebilir temalı borçlanma araçları ihracı gerçekleştirilmiştir."

Bu büyüklüğün, şirketlerin sürdürülebilir temalı finansman araçlarına yönelik artan ilgisini yansıttığı belirtilmiştir.

Dijitalleşme: Risk Ölçümü ve Şeffaflık Boyutu

Konuşmada sürdürülebilir finans ile dijitalleşme arasındaki ilişkiye özel bir bölüm ayrılmıştır. Dijital teknolojilerin finansal sistemde dönüştürücü etkisi olduğu belirtilmiştir.

“Dijital teknolojiler, finans sisteminde yıkıcı ve büyük veriyle birlikte analitiği, blok zincir teknolojileri, algoritmalar, yapay zeka, bulut teknolojileri kurumların ve şirketlerin karar alma davranışlarını etkilemiştir.”

Bu teknolojilerin;

- Çevresel ve sosyal etkilerin daha doğru ölçülmesini,
- Risk değerlendirmelerinin daha sağlıklı analiz edilmesini,
- Veri temelli karar alma süreçlerinin güçlenmesini

mümkün kıldığı ifade edilmiştir.

Dijitalleşmenin sürdürülebilir finansı özellikle üç boyutta desteklediği belirtilmiştir:

1. Şeffaflık
2. Erişim
3. Risk yönetimi

Bu çerçevede dijital teknolojiler, sürdürülebilir finansın geçiş sürecini hızlandıran bir “katalizör” olarak tanımlanmıştır.

SPK'nın önümüzdeki dönemde dijitalleşme ve sürdürülebilirliği ana çalışma hedefleri arasında konumlandığı ifade edilmiştir. Bu hedef doğrultusunda mevzuat, altyapı ve insan kaynağı alanlarında çalışmaların sürdüğü belirtilmiştir.

Kurumsal Yapılanma ve Dönüşüm Perspektifi

Konuşmada Kurul teşkilat yapısında gerçekleştirilen değişikliklere de yer verilmiştir. 40 yılın ardından yapılan organizasyonel değişimle yeni daire başkanlıklarının kurulduğu belirtilmiştir:

- Finansal Teknolojiler
- Uluslararası İlişkiler
- Sürdürülebilirlik
- Katılım Finans

Bu yapılanmanın sermaye piyasalarında güveni artırmayı, piyasaların ekonomideki payını yükseltmeyi ve kurumsal kapasiteyi güçlendirmeyi hedeflediği ifade edilmiştir.

“

“2026 bu değişiklikle birlikte bizim için bir dönüşüm yılı olmasını planlıyoruz.”

”

Çok Paydaşlı Yapı ve Sermaye Piyasalarının Konumu

Konuşmanın sonunda forumun çok paydaşlı yapısına atıf yapılmıştır. Kamu otoriteleri, finans sektörü, reel sektör, uluslararası kuruluşlar ve akademi temsilcilerinin bir araya gelmesinin sürdürülebilir finans ekosisteminin gelişimi açısından önemli olduğu ifade edilmiştir. Türkiye'nin yeşil dönüşüm sürecinde sermaye piyasalarının finansman rolünün daha görünür kılınmasının ve bu alandaki farkındalık ile iş birliğinin güçlendirilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS DÖNÜŞÜMÜ: STRATEJİK EYLEM ÇAĞRILARI

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu boyunca ortaya konan değerlendirmeler; sürdürülebilir finansın artık tematik bir alan değil, ekonomik rekabet gücü, finansal istikrar ve kalkınma perspektifiyle doğrudan bağlantılı yapısal bir dönüşüm alanı olduğunu göstermektedir.

Aşağıda yer alan stratejik eylem başlıkları, forum kapsamında paylaşılan veri, analiz ve uygulama örnekleri ışığında; ilgili paydaş gruplarına yönelik yön gösterici bir çerçeve sunmak amacıyla derlenmiştir. Bu çerçeve, yönlendirme niteliğinde olup çok paydaşlı iş birliğini esas alan bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Stratejik Öncelik	Liderlik Beklenen Aktörler	Stratejik Eylem Çerçevesi
1. Ölçeklendirilmiş İklim Finansmanı Mobilizasyonu	1.Kamu otoriteleri 2.Kalkınma bankaları 3.Ticari bankalar 4.Uyuslararası Finans Kuruluşları (IFI'lar)	<ul style="list-style-type: none"> Kamu-özel eş finansman modelleri, garanti mekanizmaları ve blended finance yapıları ile iklim finansmanı hacminin ölçeklenmesi
2. Geçiş Finansmanı Çerçevesinin Derinleştirilmesi	1.Sermaye piyasası kurumları 2.Bankalar 3.İhraççılar	<ul style="list-style-type: none"> Şirket bazlı geçiş planlarının finansman kriterlerine entegrasyonu ICMA uyumlu geçiş araçlarının yaygınlaştırılması
3. Zor Azaltılabilir Sektörlerin Dönüşümü	1.Kamu otoriteleri 2.Kalkınma bankaları 3.IFI'lar 4.Demir-çelik, çimento, alüminyum ve gübre sektörleri	<ul style="list-style-type: none"> Demir-çelik, çimento, alüminyum ve gübre sektörlerinde yatırım planlarının finansman platformları üzerinden yapılandırılması Teknik destek ve blended finance modellerinin artırılması
4. Adaptasyon Finansmanının Kurumsallaştırılması	1.Bankalar 2.Kamu otoriteleri 3.Kalkınma finansmanı kuruluşları	<ul style="list-style-type: none"> Fiziksel risk analizlerinin kredi ve yatırım süreçlerine entegrasyonu Adaptasyon odaklı finansman araçlarının (resilience finance) ayrı bir kategori olarak tanımlanması

5. Taksonomi ve ETS Uyumunun Finansal Derinliğe Dönüştürülmesi	1.Kamu otoriteleri 2.Sermaye piyasası kurumları 3.Finansal kurumlar 4.Reel sektör şirketleri	<ul style="list-style-type: none"> • TSRS, Yeşil Taksonomi ve ETS altyapısının kredi fiyatlaması, risk ağırlıkları ve teminat yapılarıyla entegre edilmesi
6. KOBİ ve Tedarik Zinciri Dönüşümünün Finansmanı	1.Ticari bankalar 2.Reel sektör şirketleri 3.Kalkınma bankaları	<ul style="list-style-type: none"> • Tedarikçi finansmanı ve KOBİ kredi modellerinin sürdürülebilirlik performans göstergelerine bağlanması • KOBİ'lere yönelik veri temelli kredi modellerinin geliştirilmesi
7. Sermaye Piyasası Araçlarının Ölçeklenmesi	1.Sermaye piyasası kurumları 2.İhraççılar 3.Kurumsal yatırımcılar	<ul style="list-style-type: none"> • Yeşil, sürdürülebilir ve geçiş temalı borçlanma araçlarında hacim ve ürün çeşitliliğinin artırılması • Etki raporlamasında standardizasyon
8. SKA ve Etki Entegrasyonu	1.Şirket CFO'ları 2.Şirket yatırım komiteleri 3.Şirket risk yönetimi birimleri	<ul style="list-style-type: none"> • SKA eşleştirmesi ve etki metriklerinin yatırım ve CapEx karar süreçlerine sistematik entegrasyonu
9. Veri ve Dijital Altyapının Güçlendirilmesi	1.Finansal kurumlar 2.Fintech şirketleri 3.Düzenleyici kurumlar	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük veri, yapay zekâ ve dijital raporlama altyapılarının iklim risk ölçümü ve şeffaflık amacıyla kurumsallaştırılması
10. Uluslararası Finansmanla Katalitik Etki Yaratılması	1.IF'lar 2.Kamu otoriteleri 3.Yerel finansal kurumlar	<ul style="list-style-type: none"> • Özgün katkı ve dönüşüm etkisi kriterleriyle uzun vadeli finansmanın artırılması • Teknik destek bileşenlerinin yaygınlaştırılması
11. COP31 Sürecinin Finansal Yol Haritasına Dönüştürülmesi	1.İlgili tüm kamu kurumları 2.Finans sektörü 3.Reel sektör	<ul style="list-style-type: none"> • COP31 ev sahipliğinin; geçiş finansmanı, adaptasyon yatırımları ve uluslararası sermaye mobilizasyonu için stratejik bir kaldıraç olarak değerlendirilmesi

Genel Değerlendirme

XI. Sürdürülebilir Finans Forumu, sürdürülebilir finansın Türkiye’de tematik bir gündem olmaktan çıkarak finansal mimarinin asli unsuru haline geldiğini teyit etmiştir.

Forum boyunca ortaya konan değerlendirmeler, sürdürülebilir finansın üç boyutlu bir dönüşüm gerektirdiğini göstermektedir:

- 1. Mimari dönüşüm:** Risk fiyatlandırma, kredi tahsisi ve yatırım karar mekanizmalarının yeniden tanımlanması.
- 2. Ölçek dönüşümü:** Hacimsel artışın ötesinde, geçiş finansmanı ve adaptasyon yatırımlarında derinleşme.
- 3. Kültürel dönüşüm:** Etki ölçümünün ve SKA hizalanmasının kurumsal strateji düzeyine taşınması.

Türkiye’nin 2053 net sıfır hedefi ve 2035 Ulusal Katkı Beyanı, sürdürülebilir finansı makroekonomik bir gereklilik haline getirmektedir. Bu çerçevede yaklaşan COP31 süreci, ülkemiz açısından yalnızca diplomatik bir takvim başlığı değil; finansal sistemimizin uluslararası iklim gündemiyle uyumunu, sermaye akışlarındaki konumumuzu ve dönüşüm kapasitemizi gösterecek stratejik bir eşittir.

COP31’e giden süreç; geçiş finansmanı çerçevesinin netleştirilmesi, zor azaltılabilir sektörlerde yatırım planlarının görünür hale gelmesi ve adaptasyon finansmanının kurumsallaşması açısından önemli bir ivme alanı sunmaktadır. Bu White Paper’da yer verilen stratejik eylem alanları ve ilgili tabloda adreslenen çağrılar, söz konusu sürecin sistematik ve eşgüdümlü biçimde ilerlemesine katkı sağlayacak bir referans niteliğindedir.

Forum çıktıları aynı zamanda mevcut finansman yapısının dönüşüm hedefleriyle tam hizalanmadığını da ortaya koymaktadır. Zor azaltılabilir sektörlerin yatırım ihtiyacı, adaptasyon finansmanındaki boşluk ve KOBİ’lerin dönüşüm kapasitesi; önümüzdeki dönemin belirleyici alanları olacaktır. Sermaye piyasalarının rolü artarken, düzenleyici netliğin finansal derinliğe dönüşmesi kritik önem taşımaktadır.

SKD Türkiye olarak, sürdürülebilir finans dönüşümünü iş dünyasının uzun vadeli değer yaratma kapasitesiyle doğrudan ilişkilendirmekteyiz.

Forum aracılığıyla oluşturulan çok paydaşlı zemin; kamu, finans sektörü ve reel sektör arasında yapıcı bir hizalanma ihtiyacını görünür kılmıştır. SKD Türkiye olarak bu süreci:

- İş dünyasının kolektif bilgi üretim kapasitesini artıran,
- Uygulama örneklerini görünür kılan,
- Politika diyalogunu besleyen,
- Uluslararası eğilimleri ulusal uygulama alanına taşıyan

bir platform anlayışıyla sürdürmekteyiz.

COP31'e uzanan süreçte de SKD Türkiye olarak, üyelerimizin sürdürülebilir finans gündemine hazırlıklarını güçlendirmek; geçiş planları, etki ölçümü ve düzenleyici uyum başlıklarında kapasite gelişimini desteklemek üzere çalışmalarımızı sürdüreceğiz. İş dünyasının bu stratejik dönemeçte güçlü bir temsil ve teknik hazırlık zeminiyle ilerlemesi için varlığımızı aktif bir destek mekanizması olarak konumlamaktayız.

Sürdürülebilir finans dönüşümü; yalnızca iklim eylemi değil, ekonomik dayanıklılık ve rekabetçilik meselesidir.

Bu White Paper'da çerçevesi sunulan stratejik eylem alanları, söz konusu dönüşümün eşgüdümlü ve sistematik biçimde ilerlemesi için ortak bir referans sunmaktadır. SKD Türkiye olarak, iş dünyasının bu dönüşümde aktif ve belirleyici bir aktör olmasını desteklemeye devam edeceğiz.

 +90 212 807 02 05

 www.skdturkiye.org

 Kolektif House Levent,
Esentepe Mah. Talatpaşa Cad. No:5/1
Şişli, İstanbul